

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 »
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 »
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszatérítését
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, márczius 28.

A keresztény politika jövője.

Irta Keményly K. Dániel.

A néppárt a parlamenti pártcsoporthoz tartozó és számottevő csoportját képezi, melynek súlyát a képviselőházi elnökségben is tekintetbe vették. Pártcsoporthoz tartozunk, mert a mióta az újabb magyar alkotmányosság létezik, az 1861-ki országgyűlést leszámítva, sohase volt arra eset, hogy törvényhozásunk két határozott, egymásnak ellenzéket képező nagy politikai pártra oszlott volna s a parlamenti váliógazdaság alapján, felváltotta volna egymást a kormányzásban. Angliában a két politikai táborra való oszlás képezi a parlamenti párterendezés alapját s azért egészséges is Anglia politikai élete. Nálunk a csoportrendszer szerint alakult ki ez időszakra a parlamenti berendezkedés. Volt szabadelvűpárt, kétféle függetlenségi párt, nemzeti párt, antiszemita, pártonkivüliek, nemzeti párt s 10 év óta a néppárt. Az utolsó választások is hétféle pártcsoporthoz állították egymás mellé a nemzet különféle politikai rétegeit. Van függetlenségi párt, szabadelvű párt, diszidensek, néppárt, újpárt, nemzeti párt és pártonkivüliek. A legutóbbi politikai válság alatt történtek ugyan kísérletezések, hogy a csoportrendszerrel szakítsunk s a szabadelvűpárttal szemben egy abszolút többségű függetlenségi párt alakuljon, de az egyes pártokat jelenleg elválasztó alapelvek miatt ez a kísérletezés

nem sikerült s csak egy erős koalíciós ellenzéki pártot sikerült megalakítani, melynek működése «ad hoc» természetű.

Szerény véleményünk, ezidőszakra nincs is olyan politikai alap, melyen a kettős parlamenti pártrendszert hosszú történelmi időre fel lehetne állítani. A 48-as és 67-es közjogi alap egy ideig felállíthatja a két nagy pártot, de hát a 48 és 67 között nincs oly széles elválasztó ürt, melyet át ne lehetne hidalni. A 67 részben nem egyéb, mint a 48 egyes, nem rendezett kérdéseinek rendezése. A mit nem rendezett a 67, az a 48-ban ugyanis megvan. A kik a 67-es kiegyezést megcsinálták, azok maguk kijelentették, hogy ez csak ideiglenes átmeneti berendezés, a mint az ideje elérkezik. 67-nek ugyanis a teljes 48 lép helyébe. A 67-et csak azért csinálták meg, mert a 48 teljes érvényesülését, az adott viszonyok miatt, csak a 67 útján lehetett azon időben elismertetni. Deák maga is, aki 1861-ben még a teljes 48, a personal-unio alapján állott, később a konzervatívok dualizmusához csatlakozott s a közösügyes kiegyezést, szóval a 67-et proklamálta, hogy ily átmeneti bevezetéssel egykor annál biztosabban vivhassa vissza a nemzet a teljes 48-at. Az utolsó választások azonban azt is bizonyították, hogy többé már a 67 és a 48 alapján nem keletkezhetik két nagy kormányképes párt; a 67 letörött, kisebbségben maradt s ha a 48 nem is jutott még abszolút többségre, egy újabb választás ezt az abszolút többséget is meg fogja minden bizonynyal hozni.

A kettős pártrendszer fölépítésére állandó alap csak akkor lesz, amikor politikánk vezetését a két nagy világeszme alapjára helyezik; t. i. a liberalizmus és a kereszténység mint politikai pártok fognak egymással szembe állani. Eljön azon korszak, a midőn a közjogi alap nem lesz többé élére állított pártalap, az idő megfogja azt szilárdítani. A közjogi kérdések helyett a szociális és erkölcsi kérdések fogják a nemzeti politikát uralni s a nagy küzdelemben kettő között lesz párostviadal: a liberalizmus és a kereszténység között, a melyek közül mindegyik igyekezni fog a nemzet lelkét hatalmába keríteni. Arról lesz szó: liberális vagy keresztény legyen-e az állam? Most is halljuk ezt elégszer hangoztatni, most is folyik a kettő között valamelyes küzdelem. De mivel a közjogi kérdések, az Ausztriával való gravaminálás politika kötik le még egy ideig a nemzet figyelmét, azért a liberális és a keresztény párt-politika küzdelmének kialakulása később fog bekövetkezni.

Ezt a bekövetkező politikai kialakulást kell a kereszténység jegyében a néppártnak már most előkészítenie. Ennek előkészítésére két dologgal kell tüzetesen foglalkoznia: a) a pártszervezéssel, b) a közjogi alap tágitásával. Az első a taktika, a második a párt program kérdése.

A párt az ország számos helyén tartott gyűlést, politikája megnyerte a nép nagyobb rétegének tetszését, de a vidéken általánosan szervezett és kerületenkint megalakított néppárt, néhány kerü-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A majom, mint az ember torzképe.

Francziából* ford. dr. Némethy Gyula.

Ha pedig valakinek olyan inasra van szüksége aki nem fecseg, tegyen úgy, mint a *sangeronimo-i* ültetvényes, aki egy 1 m. 30 cm. magas csimpánzot fehér pantálóba, skárlát mellénybe bujtatott, fejére hasonló színű sapkát adott. Antonio szorgalmas és tevékeny inas volt. «A tányérokat, írja egy utazó, szinte fanatikus buzgalommal törülgette; szolgálatát gyorsabb mint egy négeré.» No de a majmok között is akad tökéletes inas. Antonio tolvaj volt. «Mikor ételt vitt, egy egy tálat, főleg ha édes-ség volt rajta, titkon bele nyalakodott. Az ebéd végén zsebei tele voltak édességgel gyümölcs-csel.»

* Lectures pour tous. Décembre 1904. Bostock.
 «Le dressage des faunes. Ha chette. Paris 1904.»

Amint ez elkerülhetetlennek látszik, a majmoknak fizikai hasonlósága az emberhez, az emberi cselekedetek utánzásának képessége némely népeket nagyon meglepett, úgy hogy a majmokat egészen rendkívüli és tisztelőre méltó teremtménynek tekintették. «Indiában, Benaresben, írja M. A. Chevrillon, a majmoknak külön templomuk van, melybe csak mezitelen lábbal szabad belépni. Egy «rajah» nagy ünnepélyességgel ülette meg egy *orang-utan*-nak lakadalmát; 100 000 rupiát költött szertartásokra, ünnepekre és áldozatokra. A majom vőlegény kocsiját, melyben koronázottan ült, egész sereg hindu huzta s a mulatságok 12 napig tartottak.»

Elhagyjuk-e magunkat vakítottatni a majom tehetsége által? Abból, hogy tökéletesen utánoz, következik-e, hogy értelmisége közel áll az emberéhez? Egyáltalán nem. Amit értelmiségnek nevezünk némely állatoknál, nem egyéb, mint az emlékek és képzetek társító képessége a cselekvés céljára. Ez a képessége pedig

nincs meg a majomnak: mint egy valóságos automata, nem tesz egyebet, mint hogy gépiesen utánozza az ember cselekedeteit Szabad állapotban élve, még távolabb áll az elefánt ügyességétől. A *guyannaiak* a következő módon fogják az erdei majmot: egy nyílást csinálnak egy tők-palack oldalán, azután cukrot, nyálánkságot rakva belé, leteszik egy fa alá. Oda egy majom benéz a lyukon s megpillantva az édes-séget, bele dugja a kezét; az inyencz állat nem veszi észre, hogy a nyílás elég tág ugyan arra, hogy üres és nyult kézzel belehessen hatolni rajta, de tele markot nem lehet bühzni belőle. Erőlködik hogy cukorral telt kezét kihuzhassa a palackból; arra azonban nem jön rá, hogy eleressze zsákmányát s így megszabaduljon; meghagyja magát fogni könnyen.

Ha a majom néha okosságot mutat az mindig csak a rosszra van. Például a majom született csaló. Egy angol természettudós, ki egy *cerkopithecus-t* (keskeny orru majom-faj) tartott magánál, egy nap arra ébredett, hogy

Uj üzlet. Meglepo olcsón csakis Uj üzlet.

Havas Béla kézmű-, divat- és rövidáruházában

NAGYVÁRAD Zöldfa-utca. 36. szám (Zöldfa-kávéházzal szemben.)

lehet vásárolni

Ruhaszövet 120 cm. széles — — — — 34, 68, 96.
 Kosztüm kelmék 140 cm. széles — — — — 118, 135, 18.
 Francia Delain mtr.-je — — — — —, 29, 48.
 Cosmanosi mosó voál mtr.-je — — — — 19, 29, 27.

Vásznak, asztalneműek, kanavász szőnyeg, függöny és ágyterítők, selymek és rövidárak óriási választékban.

let kivételével, még nincs. A megyebizottsági, városi és községi képviselői tagok néppárti tagjai néhány város vagy község, egy-két megye kivételével nem tömörültek külön párttá, mint a szabadelvű vagy függetlenségi pártiak, hanem megelégedtek azzal, hogy az ellenzék gyűjtő fogalmába soroztassanak. A politikában mindig ébren, mindig készenlétben kell a pártokat tartani s így a néppártiak, a hol talaja van, a párt szervezetet meg kell alakítani.

Miután minden párt alulról fölfelé érvényesül, azért a községi és megyei szervezkedést, a pártiak a törvényhatóságba való bevitelét, s ennek következményeként a kerületek megalakítását fokozottabban erővel kell tolgatosítani, hogy így a politikai hálózat szerves egészet képezzen. Azt mondják, nagyon nehéz a néppárt szervezése, mert az intelligenciából alig csatlakozik valaki hozzája, mindenhol még a pap sem lehet pártelnök, etc. Ez igaz De én, ha most egyideig nem is lehet támaszkodni az intelligenciára, támaszkodnám magára a népre, s annak értelmesebb tagjaiból szervezném a kerületek párt-tisztikarát. Ahol ezt se lehet kivinni, álljon a pap az élére. Utóvégre Németországban is a centrum-párt első husztrumban a papok voltak a párt-szervezők és párt-tisztikar egy személyben. Amint a párt tért hódít, gyökeret ver, a tartózkodó intelligencia ugyanis bátrabb lesz, hozzá fog simulni — mint egyes helyeken már is észrevehető — a néppárt elveihez, s a szervezést is át fogja venni a papságtól.

A szervezés mellett a közjogi alap tágitása a néppárt nézve szintén életkérdés. A néppárt alapján ma se pusztán közjogi párt, hanem a keresztény világnézet alapján álló politikai szervezet, mely első sorban azt akarja, hogy Magyarország keresztény állam legyen és maradjon:

A közjogi berendezkedés eszköz nála,

de nem elsőrendű cél. Közjogi tekintetben ahhoz az alaphoz csatlakozik, mely a nemzet közhangulatának, Magyarország jogfolytonosságának megfelel s melyet a nemzet többsége vall. Eppen azért fölösleges volt eddig is a 67-es alaphoz való merev ragaszkodás, a választások után pedig valóságos politikai hiba. A keresztény politika nem azt kérdezi első sorban, hogy 67-es, vagy 48-as valaki, hanem hogy keresztény államot akar-e, vagy nem. Ezen az alapon a 67-es és 48-as egyaránt lehet néppárti. A német centrum-pártnál is egyes dolgokban megengedett az eltérés, csak a párt program lényegéhez tartozik minden párttag alkalmazkodni.

Nálunk a 67-es alaphoz való merev ragaszkodás, mint lényeges pártpon, eddig is kárára volt a néppártnak, mert ezért egy csomó 48-as érzelmű, buzgó katolikus szellemű kerületet elhódított tőle a függetlenségi párt. Akárhány tiszavidéki és tul a dunai kerületben érvényesülhetett volna a néppárt, ha a közjogi alapot nyílt kérdésnek hagyja.

Azt mondják, a néppárt kormányképesség szempontjából nem lehet 48-as, mert ezzel úgy az uralkodó, mint a püspöki kar támogatását elveszti. Hát a 67-es alaphoz való merev ragaszkodás fölmelegítette eddigé az udvari hangulatot a néppárt mellett? Hát a 67-es alap mellett ma udvarképes a 67-es néppárt Bécsben? Dogma-e az, hogy csak 67-es alapon lehet valaki az uralkodóház híve? Ami a püspöki kar illeti, az közjogilag mindig az uralkodó áramlattal tart, s biztosíthatunk minden 67-es aggódót arról, hogy ha a püspöki kar azt látja, hogy a nemzet túlnyomó többsége a 48-as közjogi alap mellett van, s ő felsége ezzel számolni kénytelen; a püspöki kar közismert hazafisága e tekintetben se fog gátlakat emelni. A nemzet közérzésével mindig együtt halad a püspöki kar nemzeti felfogása. És hol van az megírva, hogy

csak 67-es alapon lehet valaki jó keresztény?

Azt is mondják, hogy nálunk bármely politikai pártnak szükséges egy határozott közjogi alaphoz csatlakozni. Egy keresztény politikai pártra ugyan ez, mint látuk nem lehet politikai dogma. De ha mindennek daczára mégis elfogadjuk dogmának, akkor is egy keresztény párt olyan közjogi alapot, mely alapján roskadozik, mely a nemzeti fejlődésre nézve nem lehet állandó, nem vallhat saját sarkalatos közjogi programponjának. A januári választások a 67-es alap jövőjét alaposan megrendítették és diszkreditálták, a 48-as alapét pedig félreismerhetetlenül megerősítették. Intő jel ez a néppártira is, hogy a 67-es alaphoz való merev ragaszkodással szakítson, s vagy rá lépjen egyenest a 48-as alapra, vagy legalább a közjogi tusák eldőléséig, tekintse a közjogi alapot nyílt kérdésnek. Ennek a történeti jogfolytonosság elismerése mellett meg lesz a párt nézve a maga gyakorlati eredménye is.

A párt ugyanis elnevezéséhez mértén ezzel népszerűbb, demokratikusabb elemet visz be politikájába; le fogja törni a 48 egyházellenes szellemét; magához fogja vonzani a 48-as katolikus kerületeket és a bécsi körök ellenében megerősíti Magyarországot függetlenségének biztosítását.

Nunquam retro!

A politikai válság.

Még mindig csak pusztán kombinációk vannak. Tény csak egy van: a *Tisza kormány április 4-én már nem akar hivatalban lenni*. Hivatalnok-minisztérium listájára gondolni még korai, mert egyelőre még három irányzat küzd a trón körül és a király még nem döntött, hogy melyikhez csatlakozik. Az egyik irányzat a koalíciós pártoké, kik egyszerűen várják, hogy *Andrássy Gyula* kapjon a közös program alapján megbízást, a másik irányzat

minden kabátja szét van szedve s legdrágább könyveinek lapjai tinta-arabeszekkel diszítvék; a tettes a majom volt. Brehm egy atelestről beszél, hogy kedvencz mulatsága volt kiszedni az ajtót a sarkából, eldugni egyes tárgyakat, elszedni egy egy deszkát, mely az istállót fődte végre kieresztette a kecskéket az istállóból. Ez még csak rossz tréfa lenne; de gonoszabbat is művelnek; minden majomfajnak meg van a maga külön gonoszága. A mandrillok részegeskedők, a babuinok meg cercopithecusok, javíthatatlan tolvajok. «Egy barátom, írja Brehm, Kairóban lakott ugyanabban a házban, hol a «Compagnie des Indes Orientales» irodája volt; a földszinten volt az iroda meg a pénztár. Erős vas-závárok oltalmazták a pénztárt közönséges tolvajok ellen, de nem az olyan fajtákkal szemben, mint a majom. Egy nap barátom észreveszi, hogy majmának pofácskáiban kell lenni valaminek, olyan puffadtak; magához vonta és megvizsgálta. Az egyik zacskóban

három, a másikban két guinea volt; persze hogy a kasszából lopta volt.»

Amily mértékben növekszik korban, úgy növekednek a majom hibái és gonosz tulajdonságai. Így történt az a kutyafejű majommal, kiről Cuvier beszél. «Arczfintorításai és ugrásai kezdetben mulatságosak voltak. Idővel azonban elkezdtek veszedelmessé válni. Pórázon kellett tartani. Tíz esztendőskorában még azoknak is réméné lett, akik gondozták. Még mielőtt elérte volna a tizenötöt meg kellett szabadulni tőle.» Érdekes, hogy az utánzó képesség is fogy idővel, mindent elfelejt, amit megtanult, vissza fejlődik erdei vaddá, amelynek egyedüli foglalkozása, hogy táplálékát keresse.

Ebből látni, mily téves eljárás lenne kiváltóságos helyet jelölni ki a majomnak a természetek rendjében. Nem csak hogy az elefántnál okosságra, a kutyánál érzésre, odaadásra alábbvaló, de ama csüdös ösztönökből sincs

benne semmi, amelyet bizonyos állatfajok mutatnak.

Ezenkívül egészen kivételes csunyasága, fintorgatott, szemtelen és gonosz arczával, lapos homlokával, nagy szétálló füleivel neveltség balmellével, görbe hátával, hosszú sovány karjaival a lehető legkelemtlenebb benyomást tesz. A majom, nemhogy közeledést mutatna az emberi természet felé, hanem egyike azon állatoknak, melyeknél az állatiasság jellege a legszembeeszköbbs s ha van valami analogia közötté és az ember között, külső látszatra az nem egyéb, minthogy a majom az ember legbosszantóbb torzképe, karikatúrája.* (Vége.)

* Franciaországban nem viszhangzik minden hokor a majomelmét dicséretétől, tudományos művekben ép úgy, mint népszerű könyvekben sokan a meghatározottabban elítélik a darwinizmust. Ott van például Joly-nak, a francia akadémiaától megkoszorozott műve: *Psychologie comparée. L'homme et l'animal*. IV. ed. Paris. Hachette. 1901. A magyar közönséget ellenben csaknem teljesen félrevezették az evoluzionisták.

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer-

tüdőbetegségeknel, lélegzőszervek hurutos bajainál, valamint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábadozóknál influenza után ajánlatik. Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszűn-

kor-ért kapható. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban ávegenként 4.—

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel (Svájc)

Tiszáéké, akik a tiszta *hivatalnok-minisztérium* révén szabadulni akarnak a kormányzás terheitől és a harmadik a bécsi irányzat, mely *Khuen* elnöklete alatt képzel olyan kormányt, mely képes elnapolásokra, házfeloszlatásra és az országnak rendeletekkel való kormányzására is. Az ellenzéki szövetség számos tagja ma is azt hiszi, hogy a király még április 4-ike előtt engedni fog; egyes vérmesebb képviselők azt is tudni vélik, hogy a király *Andrássyt* holnapra ismét hivatja és hogy most már meglesz a megegyezés: szombatra már *Andrássy* meg is kapná a megbízást a kormány megalkotására.

A szabadelvű párt állása.

Ha nem lesz koalíciós kabinet, előbb vagy utóbb rá fog kerülni a sor *Khuen* terveire; de az országgyűlés megnyitáig alig. Ennek a szabadelvű-párt holnapi értekezlete fogja utját vágni. A párt intéző bizottsága még nem fejezte be munkáját, nem készített még részletes programot, talán nem is fog készíteni; hanem máris megállapította azokat az elvi alapokat, melyeket *Tisza István* holnap a szabadelvű-pártnak elfogadására fog ajánlani.

Ezek az eddigi tanácskozás eredményeképpen ilyenformán szűrődtek le:

1. A kormányalakítás dolgában a szabadelvűpártnak semmi missziója nincsen. Egyrészt respektálnia kell a korona kinevezési jogát, másrészt az új többséget, hogy a maga politikájának érvényt szerezhesen. A kormányválságnak csakis és kizárólag a korona és a koalíció az alkotmányos tényezői, a szabadelvűpártnak csak az a passzív szerep jut, hogy bevárja a kormányválság megoldását s az új kormány programjához méri a magáét és teljesíti vele szemben a parlamentben a maga törvényhozó, bíráló és elpropagáló tisztjét. *Szabadelvű kisebbségi kormányról nem lehet szó*; ezt kizárja a nemzet verdiktje.

2. A szabadelvűpárt alkotmányos és nemzeti missziója a mai áramlattal szemben intakt tisztaságában fenntartani a nemzeti és szabadelvű politikát hatvanhetes alapon, hogy a nemzetnek, mikor ismét választ, választása is legyen és visszatérhessen mohó és könnyelmű előrerohanás után józan, gyakorlati és biztosabb politikára.

3. A szabadelvűpárt nemzeti politikája nem átmenet a függetlenségi politikához, mert betetőzésül nem a perszónaloniót, hanem a *Deák Ferencz* kiegyezése alapján erősödő nemzeti Magyarországot óhajtja.

Igy fogja a szabadelvűpárt holnap a maga álláspontját körvonalozni. Ebből tehát az folyik, hogy nemcsak a párt mint olyan, hanem egyetlen tagja sem — ha a pártban akar maradni — nem alakíthat kormányt; hogy a párt a koalíciók kormányával szemben ellenzékbe megy és esetleges hivatalnok-minisztériummal szemben várakozó álláspontra helyezkedik.

Koalíciós kormány.

Bécsből jelentik: Az *»Extrablatt«* ma reggeli kiadása berlini levelet közöl, mely a magyar válsággal foglalkozik. Állítólag jól beavatott forrásból veszi azt a hírt, hogy a koalíciós kormány katonai engedmény létre fog jönni. Az engedmények volnának:

Elvi kijelentés, mely elismeri a magyar nemzet jogát a magyar vezényleti nyelvre; behozatali határidő nincs vagyis a jog egyelőre papirosjog.

A katonai bíraskodás a hadsereg magyar részében magyar lesz.

A magyar ezredek magyar zászlót és jelvényt kapnak.

Az ujonczokat ugyan oly módon fogják felesketni, mint az ujonczokat.

A levelező szerint ezek mellett az engedmények mellett lesz koalíciós többség, mely bele fog nyugodni, hogy legyen még egy kiegyezés és meglehessen kötni a kereskedelmi szerződéseket.

Azt hiszik, hogy a berlini kelet csak fikció és hogy a nevezett lap Budapestről kapta értesítését, mely határozottan szenzációs — ha igaz.

Zselénszky nem alakít kormányt.

A merkantilista lapok szokott hazafias nagyképűsködéssel sajnálták le *Zselénszky Róbert* grófot, akiről egész vakmerő határozottsággal állították, hogy hajlandó alkotmányellenes, inparlamentáris kormányt alakítani.

Tudósítónknak alkalma volt nemrég a gróffal beszélni s meggyőződni arról, hogy ez a vád elejétől végig vakmerő ráfogás. Azért találták ki, hogy az agráriusokat vezérük személyében járassák le a közvélemény előtt.

Zselénszky Róbert gróf a leghatározottabban kijelentette, hogy sem ő, sem az agráriusok alkotmányellenes, inparlamentáris kormányzásra nem hajlandók. Az agráriusok a legjobban gyökereznek a magyar föld szeretetében, nem is lehet tehát róluk föltételezni, hogy a magyar alkotmány sérelméhez hozzájárulnának.

Tudósítónk előtt *Zselénszky* a legnagyobb felháborodással szólt a vakmerő gyanúsításról. Amire azt a választ kapta, hogy az ő egyéniségéhez a gyanu árnyéka sem fér s okos, hazafias ember ugysem hitt a merkantil sajtó mondásainak.

Szögyény a királynál.

Szögyény-Marich László ma délelőtt ismét a királynál járt és ugyancsak ott járt gróf *Tisza* István miniszterelnök is. *Szögyény* 10 órakor, *Tisza* fél tizenegykor érkezett a várba és fél tizenkettőkor együtt jöttek el. *Szögyény* már harmadszor volt a király előtt, ami tisztán annak a ténynek tulajdonítható, hogy ő felsége szereti a berlini uagykötvetet és kíváncsi arra, hogy a napi politikától távol eső tárgyilagos megfigyelő miféle véleményt alkot magának a helyzetéről. Annyi kiszivárgott már, hogy *Szögyény*, — aki éppenséggel nem szándékozik berlini állását ott hagyni — eddigelé azt javasolta a királynak, hogy a kereskedelmi szerződések és a gazdasági kiegyezés sima lebonyolításának biztosítása mellett engedjen a katonai téren annyit, amennyit lehet. *Tisza* mai kihallgatása csak arra való, hogy a király egyeztettesse *Tisza* és *Szögyény* véleményét. Azt beszéljük, hogy a mai kihallgatások során vagy után a király végleg döntött és határozott, vajjon ujabban meghivatja e *Andrássyt* és ezzel az engedmények vagyis a koalíciós kabinet terére lép avagy elfogadja-e tiszta *hivatalnok-minisztérium* tervét?

Szögyény-Marich László a kihallgatás után gróf *Andrássy* Gyulát kereste fel és vele háromnegyed óra hosszat tárgyalt. Azután szállásra hajtott, hol tudósítónkat fogadta és azt mondta neki: «Én sohasem voltam megbízott, soha

homo regius, a király csak tanácsomat akarta.» Arra a kérdésre, hogy meddig marad még itt, azt felelte: «Talán holnapig vagy holnaputánig...» szóval nem adott határozott választ.

Más beavatott oldalról avról értesülünk, hogy *Tisza* erősen amellett kardoskodott a király előtt, hogy *Szögyény* vállalja a kabinet-alakítást, míg *Szögyény* *Andrássy* mellett foglalt állást. Innen van, hogy *Szögyény* elutazása még bizonytalan és nincs kizárva annak a lehetősége, hogy akarata ellenére is beleviszik a miniszter-elnökségbe.

Az Országgyűlési Értesítő jelenti: Ő felsége ma délelőtt 10 órakor fél óras kihallgatáson fogadta gróf *Tisza* István miniszterelnököt, 1/2 11 órakor a király *Szögyény-Marich* berlini osztrák-magyar nagykövetet fogadta, ki kihallgatása után látogatást tett *Andrássy* Gyula grófnál. E látogatás után visszatért szállására, az Angol királynőbe. Az hírlik, hogy *Szögyény-Marich* tovább itt marad, mint eredetileg tervezte. A nagykövet több ellenzéki politikust fogadott.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Apr. 6, Kath. Szabad Liceum böjti estélye.

Apr. 29. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye (estély.)

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a mult, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetésű díjaitat mielőbb kiegyenlíteni sziveskedjenek.

* **Személyi hir.** *Zlinszky* István országgyűlési képviselő tegnap az aradi »Függetlenség« cz. napilap királysértési sajtópörében való tanuskodás céljából, mint az említett lap kiadó tulajdonosa Nagyváradon időzött.

* **A Bémer-téri Poynár-ház kisajátítása.** A Bémer-tér legujabb időben a város legszebb helyévé nőtte ki magát. A monumentális színház, annak két oldalán utca nyitása, a Bazár szoros eltüntetése, a Pannonia, Sztarill, Adorján paloták felépítése egészen fővárosias külsőt adtak a Bémer-térnek. De azért még mindig van a régiebb időből egy-két emlék, rozoga, ósdi ház, mely most már szépsézet szempontról nem tűrhető sokáig jelen állapotában a tér szépségének, képének hátrányára. Ilyen ósdi épület a Mészáros-utca és Bémer-tér sarkán levő Poynár-féle ház. Ez az épület, illetve egy része utban is van, mert tőle nem lehet a Körös-partra vezető kis utcát egyenesen szabályozni, melylyel pedig sokat nyerne a Bémer-tér. A városházán már fel is merült a Poynár-féle ház kisajátításának terve s erre való tekintettel a tulajdonosnak egy alkalommal már megadta a tanács kirakat csináltathatására irányuló kérelmét, másfelől pedig már *Rimanóczy Kálmán*, mint érdekelt fél, bizonyos összeget fel is ajánlott a kisajátítás céljaira. Ugy, hogy a kisajátítás kérdése komolyan foglalkoztatja a tanácsot, a ház tulajdonosa, *Poynár János* tegnap beadványt intézett a tanácshoz,

URISZABÓK.

Nevezetesen dus választéku valódi angol, skót legujabb divatucikkaink a helybelli vámhivatalnál személyesen elvámolva vannak, valamint legjobb minőségű gondosan válogatott Brassói tiszta gyapju és jól hordható divat különlegességeink Izléses kiállítású készítményeinket ajánljuk a nagy-érdemű közönség figyelmébe.

Telefon: 401. SZIRMAI és NAGY Nagyvárad.

Kiválóan finom elegáns ujdonságaink megérkeztek.

melyben annak előrebocsátása után, hogy neki, miután a városnak is komoly szándéka a kisajátítás keresztülvitele, nincs ellenvetése a kisajátítás, illetve a Mészáros-utca kiszélesítése ellen, ha e tekintetben tőle áldozat nem kívánatik. Jöndulatból e beadványában arról értesíti a tanácsot, hogy 1906. május 1-én a bérletek lejárnak és azokat a bérlőkkel fennálló szerződések értelmében már ez évi május hó 1-én kötelezve van meghosszabbítani, mely alkalommal nagyobb bérösszegre van kilátása. Tekintettel pedig arra, hogy a kisajátítási összeg a bérjövedelem után határozatuk meg s a bérlőkkel kötendő új szerződések a kisajátítást igen megdrágítanák, felhívja a tanács figyelmét, hogy a kisajátítás iránt a lépéseket még oly időben tegye meg, amikor még olcsóbban vihető keresztül a kisajátítás. Nem pedig mint a Weiszlovits és Tóth-féle házakkal történt. Poyvár jöndulatu figyelmeztetése következtében bizonyára most már rövidesen megteszi a város a kisajátítás dolgában a kellő lépéseket.

* Pótlás végett visszaküldött alapszabályok. Nem rég alakult meg dr. Adorján Emil ügyvéd elnöke alatt Nagyváradon az *Írók Társasága*. Az alapszabályokat annak rendje és módja szerint fölterjesztették jóváhagyás végett a belügyminiszterhez, ki azonban az alapszabályokat tegnap vissza küldte a város polgármesteri hivatalához, hogy ez a társaságot az alapszabályok némi csekélyebb pótlására hívja fel.

* Egy kis locsolást! Az ég, honnan eső szokott hullani az igazakra és hamisakra, úgy látszik Váradot teljesen kihagyta az öntözési tervből. Ehhez képest a *Schlauch park* körül és a *Káptalan-soron* ismét portenger hullámszik, s hogy ne legyen *«tükre sima, mint a pihenő tó»*, arról gondoskodik, nem ugyan *«fényes uri hintó»*, hanem sok fakó szekér, melyeknek forgalma teljesen erre a boldogtalan sorra van terelve, a város és Kőszeghy főmérnök ur jóvoltából. A Fő-utcán naponta *sárig* locsolnak, de itt aho! a burkolatnak híre sincs, nem hogy a vízvezetékéből locsolnák, de a közelfolyó Körözből is sajnálnak néhány kocsi vizet. Ha már a Vitéz-utca lakóit többre becsüli a főmérnök ur, mint a Schlauch-tér és Káptalan-sorét, amennyiben azt az utcát burkolattá, itt pedig burkolatnak se híre, se hamva, legalább sugja meg a város gazdájának, hogy indítson a mi portengerünk felé néhány kocsi vizet, mert az égből, látja hogy nem hull egy csöpp se. A világon *de semmi értelme nincs* annak, hogy a parasztkocsi forgalmat a Pray György-utca bonyolítsa le a város felé, mikor ott van egy pár száz lépéssel lejjebb az egyenesen erre a célra nyitott Múzeum-utca; de ha már a főmérnök urnak kedvencz eszméje, hogy a poros utak számát sokszorozza, legalább ilyen szárazság idején locsoljanak. Egy pár kocsi víztől nem szárad ki a Köröz.

Egy szaharai lakos, (de nem konzul).

* Színelőadás a nagyváradai Kossuth-szobor javára. Szombaton este a színházban a *Kossuth-szobor* javára az *Elnémult harangokat* adják. A darab, amelyet a mi közönségünk is oly nagy szeretettel fogadott s amelynek előadásai telt házat hoztak össze, szombat este bizonyára ismét nagyszámu közönséget vonz a színházba. Ennek oka nemcsak a darab érdekessége és szépsége, de a cél, hogy a befolyó összeg a városunkban felállítandó *Kossuth-szobor* költségeinek fedezésére szolgál. Különös érdekességet kölcsönöz az előadásnak, hogy azon a darab egyik szerzője *Rákosi Viktor* országgyűlési képviselő is jelen lesz.

* A Kossuth szobor bizottság gyűlése. A nagyváradai 48-as népkör Kossuth szobor

alapjának gyűjtő és végrehajtó bizottsága hétfőn délután 6 órakor dr. Adorján Emil elnök lése mellett gyűlést tartott, melynek első tárgya az április 1-én a Kossuth szobor alapra tartandó színi előadás volt. Elnök jelentette, hogy az *«Elnémult harangokat»* több felajánlott darab közül fogja előadni *Somogyi Károly* igazgató. Elnök jelentését örömmel vette tudomásul a bizottság s elhatározta hogy a siker érdekében mindent elfog követni. Ugyancsak a Kossuth szobor javára április végén vagy május elején egy gyermek matiné megtartását határozta el a bizottság melyre felfogja kérni, Pósa Lajost a Gyermekevilág kedvelt költőjét. Továbbá 50 drb. gyűjtő persely beszerzését határozta el melyeket kávéházak, vendéglők, tőzsdék és Egyesületekben fognak elhelyezni. Az Elnémult harangok előadására lefog jönni a szerző *Rákosi Viktor* is kinek meghívására az elnököt felkérte a bizottság.

* Dr. Molnár Imre kitüntetése. A nagyváradai szőlőhegyeken újabb időben — úgy szüret táján — ismét a szedők vig danája, a füstösök muzsikálása járja. Jó hangulat, vig kedély az, ami szőlőhegyeinken van. És ebben kiváló érdeme van dr. Molnár Imrénék, a jogakadémia kiváló tudós professzorának, aki önzetlenül, páratlan lelkesedéssel érvényesíti tudását a magyar szőlőkultúra föllendítése és a szőlőbirtokosság érdekében, s akit a magyarországi szőlők felújítása körül szerzett érdemei elismerésül a *«Magyarországi Szőlőbirtokosok Országos Szövetkezetének»* választmánya nagy lelkesedéssel őt jelölte a megüresedett alelnöki állásra. A közgyűlésen, márczius 25-én tartottak meg, egyhangú lelkesedéssel fogadták el a választmány javaslatát. Mi, nagyváradiak büszkéek lehetünk erre s tudjuk azt, hogy dr. Molnár Imrénél aligha választhatnak volna jobbat erre a tisztségre.

* Iskolaszéki ülés. A csütörtöki iskolaszéki ülés igen izgalmasnak ígérkezik. A napirenden levő tárgyak közül különösen a könyvtár ügy, a nótanítóknak a fuiskolákban való alkalmazásának a kérdése, valamint Ragány Jánosnak a felügyelő-igazgató és jegyzői állás beszüntetése tárgyában benyújtott javaslata valószínűleg élénk vitát provokálnak. Különösen ez utóbbi tárgy ígérkezik érdekesnek, amelyről hisszük, hogy az iskolaszéki tagok bebizonyítják Ragány Jánosnak a felügyelő-igazgatói és jegyzői állásnak a szükséges voltát. Eme föltevésünkben erősít meg a tárgysorozat egy előbbi pontja: a felügyelő-igazgató hatáskörének megállapítására kiküldött bizottság véleményes jelentése. — Az iskolaszéki elnöke a következő meghívót adta ki:

Nagyvárad város községi iskolaszékének tagjait a városház bizottsági termében folyó hó 30-án — csütörtökön — délután 4 órakor tartandó rendes havi gyűlésére tisztelettel meghívom. Nagyvárad, 1905. márczius hó 27-én. *Rimler Károly*, iskolaszéki elnök.

* A közuti vasut czégváltoztatása. A nagyváradai gőzmozdonyu közuti vaspálya részvénytársaság tegnap bejelentette a városnál, hogy a társaság eddigi czégnévét megváltoztatta a február hóban tartott közgyűlés határozata értelmében és pedig a *«Nagyváradai városi vasut részvénytársaság»*-ra. A társaság új czégét a kir. törvényszéknél már be is jegyeztette.

* Cziegler Győző meghalt. A magyar műépítésznek gyásza van, Cziegler Győző műegyetemi tanár, kinek hatalmas alkotásai s tervei az építőművészetben maradandó nevet biztosítanak, tegnap éjjel három órakor hosszas szenvedés után Üllőiut 25. számú lakásán elhunyt. Halála fővárosszerte s különösen építész körökben részvétet keltett. Az elhunyt műegyetemi tanár már hosszabb ideje betegeskedett s január óta ágyát sem bírta elhagyni. Gerinczbaj győrtte, hozzátartozóinak odaadó apolása hiába-

való volt s az orvosi tudomány sem tehetett semmit a romboló kór megállítására. Cziegler Győzőt közhasznú munkálkodásáért királyi kitüntetés is érte. A II-osztályú vaskoronarendet kapta. Az elhunyt sokáig volt elnöke a mérnök és építész egyletnek. Ő tervezte az épülőfélben levő új műegyetemet, az építendő új ártézi fürdő terveit is ő készítette Budán a szőlőszeti iskolát, ugyszintén a vegyiszereti állomás is az ő tervei szerint épült, ezen kívül, a vidéken számos törvényszéki palotát, sok magánpalotát és bérházat. Így az Országos Kaszinó palotát is ő építette. Az elhunyt 55 éves volt s agglegény. Halálos ágyát irodai személyzete, unoka huga s annak férje vette körül. A Eltemetéséről valószínűleg a Műegyetem tanári kara fog intézkedni. A temetést, melynek ideje még nincs meghatározva a Kigyó-utcai Entreprise des pompes funebres temetkezési intézet végzi. Ma korán reggel Cziegler halálhírére kitűzték a Műegyetemre a fekete lobogót. Cziegler temetése csütörtökön délután fél négykor lesz.

* Leszámolás. Varga Sára egy helybeli uriháznál szakácsnői tisztet betöltött hölgy a tegnapi napon kilépett a szolgálatból. Ezt megelőzőleg azonban este leszámolt még a vele együtt szolgáló Papp Zsuzsámával szobaleánnyal. A leszámolás során, melynek hátterében alkalmasint a hadsereg valamelyik tagja rejtezik, mint iditő ok, a hirtelen kezű szakácsné csúnyán megtépte a szobaleányt. A szobaleány sirva mutatta fel a magával hozott orvosi látletet, melynek végső sorai szerint gyógyulása 14 napon belül nem várható. A Debr. czenbe távozott Varga Sára szakácsnő ellen nyomban tolymatba tette a rendőrség a bűnügyi eljárást.

* Elvert cigánymuzikus. Berki Gyula verekedéseiről hírhedt cigány muzsikust azelmúlt éjszaka, midőn a Velenczén lévő Budai Miklós féle korcsmából hazafelé tántorgott, egy csomó ismeretlen fiatal ember megtámadta és alaposan elverte. A letört verekedőt, ki orvosi látlettel igazolta súlyos sérelmét, támadói közül egyet sem ismer, mindamellett ketőre gyanakszik. Berki sérüléseit nyolcz napon belül kiheveri.

* Gyászrovat. Pataky Ferencz a Mődlingi császári és királyi és katonai műszaki akadémia növendéke huszéves korában meghalt Lugoson.

* Nagy Mihály női szabó iparos negyvenöt éves korában hosszas betegség után elhunyt. Temetése ma, szerdán délután 4 órakor lesz a róm. kath. vallás szertartása szerint a Liliom-utcai 99. gyászháztól.

A 37. gyalogezred legrégibb szolgálo őrmestere, Andor Márk, mert nyugdíjazni akarták agg kora miatt, tegnapelőtt délután szájába lött és azonnal meghalt. Temetése katonai pompával ma délután 3 órakor megy végbe a 61 éves katonának a Kolozsvári-utcai 107. sz. háztól a gör. kel. egyház szertartása szerint.

* Tóth Gyula tegnap délután rövid szenvedés után a Biharmegyei közpórházban elhunyt. Temetése holnap délután 4 órakor lesz a kórházból a róm. kath. egyház szertartása szerint. Halálát nagy rokonság gyászolja.

* Magyar Kóssa Géza tegnap reggel 8 órakor, életének 27-ik évében hirtelen elhunyt. A megboldogult hült tetemei ma délután 4 órakor fognak Élesden örök nyugalomra tetetni.

* Kirabolt ékszerüzlet. A nagyváradai rendőrséget távirati uton értesítette a kolozsvári rendőrség, hogy Maier Károly kolozsvári ékszerész kirakatát tegnap este 8 órakor eddig még ismeretlen tettesek, álkulcsossal kinyitották s a következő nagy mennyiségű ékszereket vitték el onnét: 66 drb. négyzögű metiszt kövű fértigyűrűt (800 korona), 66 drb. gömbölyű korál, opál, türkis és metiszt kövű

gyűrűt (800 korona) 30 darab arany kompas és Szentgyörgy tallér joujout (600 korona. Az ékszerek fekete piros szegélyű és fehér piros szegélyű bársony dobozokban voltak. A távirati megkeresés folytán a nagyváradi rendőrség a nyomozást folyamatba tette, hátha az ékszerek rablója Nagyvárad felé vette volna útját.

* **Erzsi Amerikában.** Erzsi megmarad Erzsinek Amerikában is. Az amerikai lapok hírt adnak egy bizonyos Veres Erzsi nevű tizenkilenc éves szép, magyar, parasztleány esetéről, mely érdekes eset. Clevelandban cselédkedett Erzsi. Egy dazdag, zsidó családnál szolgált, hol megbecsülték és szerették az ügyes, tiszta leányt. Egy este beállított vendégül a családhoz egy rabbi. Más magyar cseléd is szolgált a háznál s ez azt mondja Erzsinek:

— Hát ma este megtudod, hogy miért becéztek itt téged. Keresztény vér fog ma folyni.

Erzsi éjnek idején megszökött A nagy várost nem ismerte. Nemrég került Magyarországról ide. Elkóborolt s eltévedt. Három nap mulva lelték meg egy külvárosi nagy parkban és a fagyos hidegtől dermedten. A rendőrök kórházba vitték. A beszédjét nem értették s Erzsinek egy rokona csak hetek mulva tudta meg az elveszettnek hitt Erzsi sorsát aki még mindig beteg az ijedtségtől és a kalandtól.

* **Az osztályosorsjáték** tegnapi húzásán a következő számokat húzták ki — nyere-ménynyel:

1000 koronát nyertek: 15730 62489 80045.
5000 koronát nyertek: 50464 94658.
2000 koronát nyertek: 4448 4624 5998
9291 12228 30839 35979 46077 53809 55761
77661 82871 84654 86335 90360 91425 96664
98135 100369 103761 108026.

1000 koronát nyertek: 662 1908 2926
3220 7511 14748 16006 17408 19315 20771
23937 24644 29191 38356 41455 46148 51818
52760 54295 54882 65950 68108 72380 73447
73977 87076 97194 98482 99057 105198
105261 105783 106710 106810 108599.

500 koronát nyertek: 78 376 5711 803
4130 5326 9526 13004 13259 13534 14991
19561 22127 22914 23166 23548 25266 25712
26005 26233 26715 27000 30454 31491 32601
74705 36271 39889 40481 42514 45026 45722
46221 53284 54671 59328 60844 61446 61960
63868 66653 67730 68268 69576 72716 72942
75332 75707 77524 78683 84397 90151 91464
92686 93420 93766 99795 101333 105742
107371.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

* **Apró hírek.** *Elvesszett* tegnapelőtt dél előtt a Korház utcában egy női arany nyaklánc. Becsületes megtaláló illő jutalmat kap a rendőrségen. — *Találtak* tegnap egy női karpereczről leesett arany gomb joujout. Igazolt tulajdonosa jelentkezék a rendőrségen.

Pannónia étterem és télikert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitünő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

x Tisztelettel hívjuk fel, olvasóink szives figyelmét **Szirmai és Nagy** uri divatszabók mai számunkban közölt tárcza alatti hirdetésére

x **Mulató a Szabó vendéglőben.** Szűcs Laczi kitünően szervezett társulatát annyira megkedvelte már a nagyváradi közönség, hogy szinte bucsujáró hely lett a Szabó vendéglője, mely gyönyörű télikertté van átalakítva, a társulat egy nagyon kedves női taggal szaporodott, *Ricza Gizuska* egy

nagyváradi szépleány lép fel esténként, aki csak most lépett a bretili pályára, a társulat erőssége Szűcsné Ilonka a kedves szubrett énekesnő, azonkívül fellépnek még *Haber* szájharmonikus művész, ki remek számaival valóssággal elragadja a hallgatóságot. Nagy hatással szokott énekelni *Papp Ferencz*, a jeles baritonista is, aki a nótakirály társulatának erőssége volt. A műsor utolsó és leghatásosabb száma *Farkas Imre* jeles poéta »Vén cigány« című melodiája, amit a direktor ad elő igaz szép hatással.

Uj

butor-iparvállalat

és raktár

Nagyvárad, Szent-László-tér
Rimanóczy-ház (Holdas templom mellett.)

A napokban nyílt meg a mai kor minden igényeinek megfelelő **szalon, ebédlő, háló, fürdő, szálloda és kávéházi berendezési vállalatom és saját kárpitos- és asztalos műhelyem**, hol minden e szakmába előforduló munkák úgy hazánk, mint külföldön 18 éven át szerzett gyakorlati és elméleti képzettségem szerint saját vezetésem alatt készülnek.

Tisztelettel

Büchler Márton.

Helybeli és vidéki telefonszám 584.

IRODALOM.

A modern keresztény politika érvényesülésének akadályai.

Irta **Keményfy K. Dániel**, képezdei tanár Esztergom.

Budapest, Stephaneum nyomdája. Ara 2 kor. 50 fillér. Megrendelhető szerzőnél Esztergomban.

Politikai válság idején özönnel szokott teremni a politikai röpirat. Most sem vagyunk hijával. Különléte zöld és piros füzetek jelentek meg a könyvpiacra, de egy sem él tovább 24 óránál.

Keményfy könyve (109 oldal) magasan kiemelkedik ezek közül. Ez nem ephemer becsü röpirat, hanem komoly politikai tanulmány, melynek minden sorát keresztény érzés és erős hazafias szellem, nemzeti irány lengi át és minden gondolata érett felfogást, erős ítélőképességet árul el.

A jelenlegi válság képezi e gondos tanulmány kiinduló pontját és hátterét, de fölöleli az utolsó negyven év politikai és vallási küzdelmeit teljesen és új világításba helyezi azokat.

A liberális párt bukása alkalmából markans vonásokban állítja össze a liberalizmus pusztításait minden téren, szemben a koronával, a társadalommal, a kath. egyházzal és a kiegyezéssel.

Majd közelebb lép tárgyához és biztos kézzel fejtegeti a keresztény politika érvényesülésének akadályait. Ilyenek: a konzervatív politika leszoritása a kiegyezés után, az egyház rideg és tartózkodó magatartása a konzervatív pártáramlatokkal szemben, a kath. autonomia hiánya, a kath. intelligencia hitközönyössége, az alsó papság egy részének huzódozása, a

kath. sajtó elmaradt és szervezetlen volta és a kath. népoktatásnak sok tekintetben sajnálatos állapota.

Mindezeket egyenként és részletesen fejtegeti, mindenütt önálló felfogással és csaknem minden fejezetben új adatokkal világítva meg az érdekes kérdéseket.

Az utolsó fejezetben a keresztény politika jövőjét fejtegeti, kijelölve a modern helyzet követelte vezérelveket úgy a papság, mint a világiak és politikusok számára.

A klérus magatartására vonatkozó vezérelveket abból a magasröptű beszédből veszi, melyet Eger nagynevű érseke püspökünk felszentelésén mondott. A világiak elé Apponyi és Margalits kurucz-katholicizmusát állítja (ez utóbbi a nagyváradi kath. szabad liceum megnyitó beszédében nyilatkozott ez irányban). A néppártról nagy elismeréssel nyilatkozik, de ajánlja a 67-es alap elejtését, vagy legalább nyílt kérdésnek hagyását. E részt mutatványul közöljük.

A figyelemre méltó politikai tanulmány mindvégig pompás stylus al, jó magyarsággal, érdekesen, szívesen van írva.

Szerző különben félig-meddig nagyváradi ember: itt tanult a váradi gimnáziumban, a Szent József-intézet növendéke volt. A kath. tanügyi irodalomnak és hírlapirodalomnak régi érdemes munkása.

Melegen ajánljuk munkáját az érdeklődők figyelmébe. (—a.)

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: Az arany patkó.

Csütörtök: Vándorlegény.

Péntek: Tosca.

Szombat: Jótékonyczélu előadás a Kossuth-szobor javára. A darabot hétfőn határozza meg a bizottság.

Vasárnap este: A Hajduk hadnagya.

Az arany patkó.

A németek folytatják ott, ahol Szedán mellett elkezdtek: az elgyengülő francziákat igyekeznek leszorítani.

Napoleon győzelmes hadseregét liberális unokák gondatlan henczegökké degradálták — s le kellett rakniok a feyvert, melyet nem birtak el. Az egykor szuverén hatalommal, uralkodó francia irodalom pedig a modern frivol irányban elvesztette gerinczét, vérét — s nyomról-nyomra veszíti a tért az angol, orosz, skandináv, sőt ujabban a német irodalom elől is. Ezek megmaradtak az irodalom nemes, erőtadó forrásainál, az idealizmusnál és izlésnél, nem csoda, ha őserjük előtt meghátrál az elernyedte párisi.

Az arany patkó is a komikum tiszta forrásaihoz vezet vissza a közönséget. Nevettet de senkinek sem kergeti arczába a párt.

Arany patkó ezüst mezőben a Wollien báró család czimere. Ennek a családnak új majorescoja, Egon báró polgárleányt akar elvenni feleségül, Ramberg Hildát. A család egyes tagjai azonban fölfedezik a házi bályok egy szakaszát, melynek értelmében a majoresconak egyenrangú házasságot kell kötnie, különben lemondottnak tekintik. Ezt akarják Egonnal szemben alkalmazni s csak nagy nehezen sikerül annyit kivinni, hogy a szabály alkalmazását felfüggesztik addig, míg a leányt megismerik.

A megismerés alatt a leány a család jó részét meghódítja, úgy hogy a döntés alkal-

mával hatan vannak a § felfüggesztése mellett, hatan ellene. Egy kétes szavazat van: Rudolf grófé, akit különösen a felesége sarkal arra, döntsen Egon ellen, mert akkor ő következik. Közben azonban Rudolf leányát megkéri szintén egy polgári származású férfi, aki azonban milliomos. Ez ellen senkinek sincs kifogása. Etre Rudolf kijelenti, hogy mint önértetes nemes ember nem dönthet másként, mint a § felfüggesztése mellett s a büszke báró csatád hódolva köszönti a majoresco szerény, polgári születésű aráját.

A mily egyszerű a mese, annyira művészi a kidolgozás. Csupa szellemes, finom gúny, markáns jellemző erő a szereplőkben és a dialogban egyaránt. Nem csoda, ha az egész közönség osztatlan tetszésével találkozott.

Az előadásnak némi hátrányára szolgált, hogy egyes szerepek kórta kézre jutottak. Pl. *Caene* Stefi egy igen kedves jelenetet tört össze darabosságával, *Halmai* sem sokat használt, *Veró* Janka detto. Pedig ebben a darabban minden jelenetet finom kidolgozással kell adni, különben hatását veszti.

Főszerepe *Tihanyi*-nak volt. Ismét gyarapította kabinetalakításai sorozatát. Reális, erősen jellemző erővel, meleg érzéssel adta szerepét s rászolgált a sok tapsra. *Lóth Elek* a majorescot adta a tőle megszokott eredetiséggel, elevenséggel. Szokás szerint partnere *Berényi Vanda* volt (Hilda), bájos üdéséggel, érzelmességgel. *Órley Flórá*t igaz örömmel üdvözöltük hosszas hallgatás után egy kedélyes nagyméni igen sikertülten, ötletesen játszott szerepében. *Bécsi Gyula* is hálás terepre került, mikor az öreg kiszolgált tisztiszolga becsületes jellemét kellett megrajzolnia. *Krasznay* pedig a főudvarmester göggjével keltett nagy derűtséget. Kis szerepekben tetszettek *Pogány Janka*, *Benkő Jolán*, *Rédei*, *Szarvasi*. Helyre kis kadét volt *Agnelly Irén*.

A rendezés *Somogyi Károly* érdeme; a német egyenruhák ugyan nem egészen főrészletosak, de hát ez nem olyan baj, mikor még a német vezényszót is ki akarjuk tenni.

Dr. K. A.

Z E N E.

A »Harmonia« harmadik hangversenye.

A Nagyváradai »Harmonia« zeneegylet igazgató választmánya véglegesen összeállította vasárnapi nagy hangversenyének műsorát, mely a következő:

1. »István király«, nyitány. Előadja: Az Egyesületi Zenekar.

2. »Kreutzer Sonata«. Előadják: Hegedű: Heldenberg Elza urhölgy, zongorán; Vomácska József ur.

3. »Septett«. Előadják: Hegedű: Smerhovszky József ur, fuvola: Waldmann Iván ur, cello: Szmazsenka Ernő ur, nagybőgő: Ackermann Péter ur, clarinett: Vomácska József ur, fagott: Stuckler Kajetán ur, vadászkürt: Galgóczy Mihály ur.

4. »D dur hegedűverseny«. Előadja: Heldenberg Elza urhölgy, zenekari kísérettel.

5. »C-dur zongoraverseny«. Előadja: Kornstein Edit urhölgy.

6. »Cantate, Opus 112«. Előadja: Az Egyesületi Zene- és Énekkar.

A hangversenyre személyre szóló meghívók nem bocsájtottak ki, városunk közönségét falragaszok útján hívja meg az igazgató választmány. Jegyek Sebő Imre főutcai üzletében előre válthatók. Helyárak 4 K. 3 K. 2 koronában állapították meg.

Igazságszolgáltatás.

Felmentve a királysértés vádja alól.

— Esküdszéki főtárgyalás. —

A nagyváradai királyi esküdszék tegnap vont a felelőségre azt a három hírlapíró, kik

az Aradon megjelenő »Függetlenség«-ben szó szerint leközölték *Barabás* Bélának azt a parlamenti közbeszólását, melylyel a király személyét megsértette.

Az érdekes sajtóügyi esküdszék tagjai a következők voltak:

Elnök: Dr. *Csulyok* Béla, szavazóbírák: *Korn* Lajos és *Szegedy* Gáspár. A közvédat *Vámossy* Mihály kir. alügyész képviselte, a vádlottakat dr. *Halász* Lajos és dr. *Fülöp* Zsigmond védték.

Esküdtök: *Lebovits* Rudolf, *Déry* János, *Magyary* Jenő, *Engl* Ferencz, *Beczkay* Lajos, *Csobánczy* Lajos, *Hütter* Zoltán, *Kohn* Dávid, *Leszkay* János, dr. *Molnár* Imre, *Zakar* István, *Molnár* Lajos. *Pótesküdtök*: *Nagy* Gábor és *Biró* János.

Csulyok Béla dr. elnök megnyitva az ülést, felolvastatja a vádiratot, melyben a királyi ügyészség nyomtatvány útján elkövetett királysértés vétségével vádolja *Róna* Lajos, *Szekely* Miklós és *Pintér* Gyula hírlapírókat.

Róna Lajos vádlott elismeri a cikk szerzőségét és elvállalja érte a felelőséget, de nem érzi magát bűnösnek a terhére rótt cselekményben. A budapesti tudósítójuk jelentését a kérdéses napon ő vette le s ugyancsak ő dolgozta fel a telefonjelentéshez képest teljesen tárgyilagosan. Az inkriminált különkiadásához bevezetést *Szekely* Miklós írt s a fejlécet is ő adta neki.

A különkiadás megírásával csak kötelességét teljesítette s szándékában sem volt a királyt sérteni.

Szekely Miklós vádlott nem érzi magát bűnösnek. Elismeri, hogy a bevezetést és a fejlécet ő írta, de a tudósítás alapján.

Pintér harmadrendű vádlott elmondja, hogy ő volt a »Függetlenség« tudósítója s adta le a kérdéses hírt az újságnak. Az inkriminált kitélt *Barabás* a képviselőházban csakugyan mondta s ő csak ezt telefonozta meg a »F-g«-nek még pedig *Zlinszky* Mihály kiadó egyenes parancsára.

Zlinszky Mihály orsz. képviselő s még több tanu kihallgatása után a perbeszédre került a sor.

Vámossy Mihály királyi alügyész a király személyének sérthetlenségéről beszélt és kérte a vádlottak bűnösségének megállapítását.

Dr. *Fülöp* Zsigmond nagyhatású védbeszéde után dr. *Halász* Lajos emelkedett szólásra, ki jogi tudásában gazdag védbeszédében a magyarság királybűségéről és tiszteletéről beszélt. A parlament ülésén elkövetett sértések publikálásáért nem lehet senkit sem büntetni. Kéri védeneczei felmentését.

Az esküdtök ezután határozathozatalra vonultak vissza s rövid tanácskozás után meghozták verdiktjüket; nem bűnösnek mondva ki a vádlottakat.

A törvényszék az esküdtök határozata alapján felmentette a három hírlapíró a királysértés vétségének vádja és annak következményei alól.

Az ítélet jogerős.

Peticzió tárgyalás. A szombathelyi választók nevében kövári *Kaizer* volt szerkesztő és társai által dr. *Blaskovits* Sándor képviselő ellen beadott peticzió ügyében ma volt az első tárgyalás. A peticiónálkat dr. *Tetlén* Ármín képviselte, aki azon az alapon kérte a választás érvénytelenítését, hogy *Blaskovits* nem választó. Ezzel szemben *Biódy* Ernő védő hivatkozott a budapesti VI. kerületi választók névsorára, ahol *Blaskovits* befoglaltatik. Vavrik tanácselnök ez alkalomra behozta a gróf *Tisza* István ellen beadott peticzióba mellékelt választói névlajstromot s konstata, hogy két *Blaskovits* Sándor is van benne, az egyik 76, a másik 71 esztendő, de egyik sem lakik a Magyar-utczában, ahol a 36 esztendő dr. *Blaskovits* Sándor képviselő lakik. Rövid ülés után a Kuria kimondotta, hogy ez ügyben április 12-én mondja ki az ítéletet.

TÁVIRATOK.

Az ellenzék értekezlete.

Budapest, márcz. 28. (Saját tud. táv.)

A szövetszert ellenzék szombaton értekezletet fog tartani, melyen már körülbelül a kész belyzettel fognak foglalkozni, mert addigra alkalmasint tisztázva lesz a helyzet és meg lesz a kibontakozás.

A szabadelvűpárt ülése.

Budapest, márcz. 28. (Saját tud. táv.)

A szabadelvűpárt intező bizottsága ma értekezletet tartott, melyen elfogadták a a párt értekezlet elé terjesztendő deklamációt *Tisza* István gróf megszövegezésében.

A szabadelvűpárt hol ap ülést fog tartani, melyen tárgyalni fogják a Tisza féle javaslatot.

Ezzel az ügygyel kapcsolatosan ma egy kiváló ellenzéki politikus kijelentette egy újságíró előtt, hogy a szabadelvűpárt nagy komédiára készült *Tisza* indítványának elfogadásával. A szabadelvűpárti ószerekek nagy hazafiaknak akarják, majd magukat feltüntetni az ország színe előtt, ez pedig nekik nagyon nehéz dolog lesz, mert jól ismeri őket mindenki s nem hisznek nekik, habár most már a nemzeti követelések teljesítését ők is hangoztatni fogják. Érthetetlen do og laikusok előtt, hogy mért lettek egyszerre olyan nagy hazafiak a szabadelvűek s mért követelik ők is a nemzeti engedmények megadását, mikor ennek a közel multban a legnagyobb elenségük voltak. De aki ismeri *Tisza* taktikáit az megérte ezt a politikát, mely mindig a hatalom felé törekszik.

Hivatalnok-minisztérium.

Budapest, márcz. 28. (Saját tud. táv.)

Szögyény-Marich László nagykövet ma egyáltalán nem érintkezett a függetlenségi Kossuth-párti politikusokkal, csak a 57-es alapon álló ellenzékiekkel konferált, kiket arra akart rábírní, hogy a napokban kinevezendő hivatalnok-minisztériumot támogassák és szavazzák meg neki az ujonczot és a költségvetést.

A hivatalnok-minisztériumot a felség a legközelebb ki fogja nevezni.

Tisza István gróf ma felkereste *Rakovszky* István képviselőházi alelnököt, kivel hosszabb ideig beszélgetett. *Tisza* — hir szerint — arra akarta rábírní *Rakovszky*t, hogy pártjával együtt támogassa a 67-es alapon álló hivatalnok-kabinetet.

Udvari ebéd.

Budapest, márcz. 28. (Saj. tud. táv.)

Ofelsége a király ma este udvari ebédet adott, melyen több ellenzéki politikus, köztük *Kossuth* Ferencz is megjelent.

A cercle alkalmával a felség hosszabb ideig beszélgetett *Kossuth* Ferenczcel. A beszélgetés eleinte magyarul folyt, de később a felség olasz nyelvre terelte s az olasz miniszter válságról beszélt *Kossuth*tal.

Az olasz kormány válság nem olyan hosszú, mint a magyar, jegyzé meg a király, de bizom benne, hogy nemso-kára megfogjuk találni a kibontakozás útját.

— On régi képviselő — mondta a király Szederkényi Nándornak — már többször volt szerencsém találkozni is önnel.

Justh Gyulától azt kérdezte a király: — Ugy-e sok dolga van elnök ur? — Bizony sok Felség. Ezután azt hiszem még több lesz — volt a válasz.

Gulner Gyulával gazdasági kérdésekről beszélgetett a király, ki még több előkelő politikust megszólítással tüntetett ki.

Az udvari ebédnek semmi különös jelentősége sem volt a politikára nézve. A helyzet egy lépéssel sincs előbbre, mint eddig volt.

NYILTTÉR.

Szóbel Adolf

női ruha és confection készítő műterem
Nagy Sándor-utca 4.

Ajánlja a szakmájába vágó női ruhák divatos elkészítését, u. m. utcai és estélyi toalettek, angol és francia szabásu ruhákat, costumöket, felöltöket mindennemű fazonban.

Vidéki megrendelőktől ruhaderék beküldése kívánatik mérték helyet.

Kitűnő tisztelettel:

Szóbel Adolf,

angol és francia női szabó.

ERTESITÉS.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy

német szücs-üzletet nyitottam, raktáromon mindenkor e szakmába vágó ké sz munkák kaphatók és megrendeléseket gyorsan és pontosan készítek el a legjutányosabb árak mellett, ugyszintén szőrme-áru nyári megőrzésre és annak gondot zását elfogadom.

Üzletem tűz ellen biztosítva van. A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve maradtam tisztelettel:

Zimányi András,

Nagyvárad, Színház- és Apáczka-utca sarkán
(Dr. Adorján-palota.)

Figyelem!

Értesitem a n. é közönséget, hogy a tavaszi árak u. m: bel- és külföldi **kalapok, nyakkendők, zephrésbatist ingek, cipők, utazó- és sport-cikkék** megérkeztek s áruházamban igen jutányos árban beszerezhetők.

Tisztelettel:

Szép Mihály,

Fő-utca, (Bazár-épület.)

LOVACRIN mesés hajnövesztőszer főraktára.

REGÉNYCSARNOK.

PENELOP. 24

Angol regény.

— Szabad! — Te, Algy, a bálról akarsz velem valamit közölni?

— Nem, drágám, egyedül azért kerestelek föl, hogy szerencsét és boldogságot kívánjak neked — felelt Algy, hugát gyöngéden megölelve és össze-vissza csókolgatva. — Douglas derék fiu, és azt mondom, még te reád is érdemes.

— Óh, de attól félek, én vagyok ő rá érdemtelen — suttogta Penelop, az Algy nyakát fehér karjaival átfonva. — Algy, Algy, ki sem mondhatom, mennyire boldog vagyok!

— Remélem, hogy az is maradsz! — Képzeld Douglas alig mer szerencséjének hinni. Éppen most beszéltem vele. Holnap reggel fogja kezdet megkérni atyántól.

— Igen, — rebegte a leány, piruló arcát a bátyja széles mellén rejtve el. — Te, Algy, ugy-e nem fogja kérését a papa megtagadni, és Igent mond?

— Minden bizonynyal, édesem. Douglasnál különb vőre bajosan tehetne szert. Ritkítja párját, annyira áldott jó fiu. És ha nagybátyja, Graham ezredes, meg talál halni, akkor igen szép vagyont örököl, s egyszerre gazdag ember lesz. Hanem, Pen, annyit mondhatok, hogy borzasztó unalmas fészkek lesz ez a Chartres-kastély, ha te kirepülsz belőle.

— Még itt vagyok, — szolt a leány nevetve. — Hanem Algy, nekem ugy tetszett, hogy te sehogysem érezted magad jól a tegnapi bálon.

— Nem ám, az igazat megvallva, az egész multság alatt borzasztó dühös voltam.

— Ugyan miért? Penelop a tűz mellett foglalt helyet, hogy meghallgassa, a mit Algy mondani akar.

Algy a kandalló párkányára támaszkodva állott előtte.

— Penelop, beszélt előtted valamit Douglas a hugáról? Kérdé hirtelen, elfordulva testvérétől.

— Nem. Mért kérded? Algy ekkor erősen nővére szemébe nézett s egész szenvedélylyel kezdett beszélni:

— Soha sem említette előttem, hogy én épp oly lelkemből szeretem Nellit, mint ő tégedet? hogy Nelli az egyetlen, kit szeretni tudok e világon? Látod, és becsületszavam tiltja, hogy tudtára adjam szerelmemet, hogy elmondjam neki, hogy ő legdrágább nekem mindenek fölött — minaddig, míg természetem, jellemem meg nem változik, vagyis majd ha egy krajcár adósságom sem lesz s az atyamtól kapott pénzből meg tudok becsületesen élni. Ezeket a feltételeket szabta elém Douglas. Es Isten a megmondhatója, mennyire súlyosak rám nézve ezek a feltételek!

— Szegény Algym, igazán sajnállak — felelt a hnga.

Algy könnyedén megérintette Penelop vállát.

— Édesem, te Douglast az ujjadon forgatod. Légy közbenjáróm nála. A te kedvedért Douglas mindent megtesz.

— Megpróbálom. De hát aztán mit mondjak neki.

— Csak azt, hogy engedje meg Nellit eljegyeznem. Tudom, hogy szeret, de mégis félek, hogy hallgatásomat félremagyarázza és egy más férfinak adja kezét. Penelop, hidd meg, szörnyű helyzetben vagyok.

— Belátvm, édesem.

— Tehát közbenjárász érdekeemben Douglasnál? Tedd meg, angyalom!

— Megteszem.

— Jó éjt.

Penelop másnap reggel, a mikor reggeli után a kertben együtt sétáltak Douglással, azonnal előadta Algy kérését, megtoldva a magáéval, de a százados hajlíthatatlan maradt.

— Nagyon rosszul esik, hogy első kérése-

dat nem teljesíthetem és Algy bizonyára tudta, miképp nálad nem találhat jobb szószólóra — de, megbocsáss, édesem, nem tehetem — Nelli még nagyon fiatal.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Uj eke bemutatása Iklódon.

Juremak Miklós egy új találmányu szakrendszerű *ekét* mutat be folyó évi *ápril hó 3-án* azaz hétfőn délután 2 órakor a nagyvárad latin szertartásu káptalan *iklódi* gazdaságában.

A nagyvárad káptalan főtisztvis hivatala ezen tanulságos bemutatásról avval értesítette egyesületünket, hogy a fenti időben végbe menő eke kipróbálásra *szivesen látja a vármegye t. gazda közönségét.* Midőn a nagyvárad latin szertartásu káptalannak ezen szives meghívásáért ez uton is köszönetet mondunk felhívjuk mindazokat kik ezen újajta ekét működésben megtekinteni óhajtják, miszerint ápril hó 3-án az az hétfőn délután 2 órakor az iklódi gazdaságban (Nagyvárad közelében): jelenjenek meg.

Nagyvárad, 1905 március 28.

Biharmegyei gazdasági egyesület elnöksége.

Értéktőzsde.

Budapest, márcz. 28.

Os rákhitelrészvény	— — —	512.94
Magyar hitelrészvény	— — —	806.50
Leszámi oló bank	— — —	464.50
Rimamurányi	— — —	514 —
Oszták-m. államvasuti részvény	— — —	649. —
Közuti vasut	— — —	569.50
Városi villam s vasut	— — —	339. —

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, márcz. 28.

Buza apr.-re	— — —	18.30
Buza máj.	— — —	18.26
Rozs apr.-re	— — —	14.68
Tengeri májusra 1905.	— — —	13.42
Zab apr. ra	— — —	14.60
Repeze aug.-ra	— — —	23.70

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905 márcz 28-én.

Magyar aranyjádék 4%	— — —	118.60
Magyar koronajádék 4%	— — —	98.20
Magyar koronajádék 3 1/2%	— — —	89.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	98.75
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	98.75
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcson	— — —	222.75
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcson	— — —	17.2 —
Oszták járadék papírban	— — —	100.10
Oszták járadék ezüstben	— — —	100.60
Oszták járadék aranyban	— — —	1.20
Oszták korona járadék	— — —	100.50
1860. oszt. államsorjegyek	— — —	157.75
Oszták magyar bankrészvény	— — —	16.42
Magyar hitelbank részvény	— — —	788.75
Oszták hitelbank intézeti részvény	— — —	678.50
Oszták-magyar államvasuti részvény	— — —	660.75
20 frankos arany (Napolendor)	— — —	190.6
Német birodalmi márka	— — —	11.7.75
London vista	— — —	2.40
Páris vista	— — —	95.35
márkás 20 arany	— — —	23.46

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Nagy magtár kiadó.

Várad-Velenczén a volt, Wienberger-féle telepen. Ertekezhetni a KALAPGYÁRBAN Friedänder Hermannál. Telefon: 143.

ÉRDEKEL MINDENKIT,

hogy mily előnyösen lehet vásárolni **Klein Menyhért** jóhírű divatáru üzletében Szt. László-tér, holdas templom mellett, hova naponta érkeznek szebbnél szebb *tavaszi costum pongyola*, és *blous kelmék*, *cosmanosi Dalem, creton*, és *zephir* újdonságok, *Schroll siffon creasi vásznak* és házi berendezéshez szükséges áruk, melyeket minden versenyt kizáró árban árusít.

Uj rendszerü egység áraim:

120 czm. széles gyapju pongyola és blous kelmék 58--83--115 kr   Czerina és silk zefir nagy választékban — — — 11 és 19 kr
140 . . . . . angol costum kelme 96--118--135 kr   Cosmanosi Delin, Volin — — — — — 27--33--36 kr

TELEFON 584.

Tavaszi árjegyzék ingyen

„Nagyváradai Hitelbank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses

jelzálogkölcsonöket

nyujt,

melyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsonkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsonöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskére és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett 5%-os kamatot összeg után fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat. Értékpapírok, ékszerék és terményekre előleget ad. **Az igazgatóság.**

Haász Manó

kézmű- és divatáruháza

NAGYVÁRAD, Zöldfa-u. elején

Ne sajnálja senki a fáradságot arra, hogy a most érkezett

tavaszi

ujdonságokat

megtekintse.

971

Az árak meglepő olcsók!

Felhívás

a **Filléres Takaré- és Segélyszövetkezet**

1905. május 1én nyitja meg

5-ik évtársulatát.

Egy üzletrésznek alapját az évtársulat tartalma alatt — 3 éven át — hetenként kötelezőleg fizetendő 20 fillér képezi.

A szövetkezet célja az, hogy egyrészt a tagok részére kisebb összegű hetenként ismétlődő betétek által a *vagyongyűjtést* lehetővé tegye, másrészt, hogy ugyanezen tagok betéteik arányában olcsó kamatláb mellett *kölcsonöket* kaphassanak.

A beiratások a *Leszámítoló és Jelzálogbank helyiségében* (Bémer tér, Lévai palota) eszközölhetők, a befizetések ugyanott lesznek teljesítendőek.

A *vidéki beiratkozók* a heti befizetéseket a postatakarékpénztár útján *portómentesen* teljesíthetik.

Egy heti befizetéssel már a mai naptól fogva minden beiratkozó megkapja a nevére kiállított könyvecskét.

Nagyvárad, 1905. márczius hó.

„FILLÉRES“
takaré- és segélyszövetkezet.

A nagy elárusítás megkezdődött a Zöldfa-utcán.

M e g v e t t ü k a

SZABÓ TESTVÉREK

mindkét rőfös vászon és rövidáru üzletét az egyik a *Zöldfa sörcsarnok mellett* a másik a *Zöldfa kávéházzal szemben*, a mai naptól a

nagy elárusítás megkezdődött,

Tisztelettel KOVACS L. és TÁRSA.